

VENSKABET SOM LEVEMÅDE

Det er ægte læselykke at befinde sig i C.Y. Frosthols labyrintiske portræt af den umulige franske forfatter og fotograf Hervé Guibert, der i sine værker brugte af sig selv og sine venner

AF KAMILLA LÖFSTRÖM

TIL DEN VEN JEG ALDRIG HAR KENDT · C.Y. Frostholt
Tredje september · 688 sider · 239 kroner

Træmuseet 2' kalder jeg den, mens jeg læser forfatter, billedkunstner og oversætter C.Y. Frosthols nye bog, *Til den ven jeg aldrig har kendt*. Det er et kvalitetsstempel, forstår man nok, hvis man har læst megabedriften *Træmuseet* fra 2018, der ud over at handle om træer og menneskers forhold til træer, også er rejseskildringer og læsninger af en lang række forfattere – portugisiske Fernando Pessoa (1888-1935) med de mange navne især. *Træmuseet* indbragte 'Cyf', som han kalder sig og kaldes, Kritikerprisen samt en del anden velfortjent hæder.

Med *Træmuseet* gik det for alvor op for mig (og jeg tror, mange andre), hvad det var for et ganske særligt og gennemført kunstnerisk arbejde, Cyf havde været i gang med længe. Måske ikke helt fra debuten i 1985, men i det mindste fra han i 1990'erne begyndte også at arbejde med fotografi, digital poesi og arkivering på nettet. Han indsamler, registrerer og skaber forbindelser. Nogle af hans kunstneriske kendetegn er opmærksomhed og enkelhed. Jeg er lige ved at kalde det et forfinet vemod, i hvert fald en æstetisk akkuratess, der ses i alle hans værker – ikke mindst i det nye her – sammen med en kolossal historisk viden om natur og kultur.

Cyf ser, læser, rejser, skriver, fotograferer, slår sig ned, rejser videre, læser mere i en stadig udveksling, sådan at forstå, at når han gør det ene, følger det andet med. Når han skriver, skriver han med øjnene, når han fotograferer, bliver hans billeder også til tekster. Den ene kunstart er hele tiden til stede i den anden.

I den nye her, 'vennebogen', som jeg også kalder den, optræder Cyf helt diskret på omslagsfotoet. Man ser kun hans gule kasket spejle sig i ruden i den bygning i Paris, han har fotograferet, der relaterer sig til den franske forfatter Hervé Guibert (1955-1991), og i hvis fodspor han er rejst. Fotografiet af bygningen er sigende som selvportræt. Gadefotografen som hundrede procent til stede, ikke i centrum, men som et umiskendeligt aftryk. Han er der, og han er der ikke.

Det handler *Til den ven jeg aldrig har kendt* også om: portrættet som kunstform. Med eksempler som Rembrandts selvportrætter og de utallige malerier af Den hellige Sebastian som en betydelig del af en queer kanon. Og apropos queer kanon: Den allermest portrætterede er Hervé Guibert, og fordi man ikke kan undgå at portrættere sig selv, når man portrætterer en anden, er bogen måske først og fremmest Cyfs selv-

portræt. Engang skrev han *Selvportræt med dyr* (2011), nu har han skrevet 'Selvportræt med den umulige Hervé Guibert'.

Blandt bogens usandsynligt mange temaer, der alle bliver behandlet grundigt og nuanceret, er vennetemaet det største. Det indrammer bogens ti kapitler som et alternativ til familie eller som en udvidelse af det snævre familiebegreb. Det franske ord for ven, *ami*, gemmer sig i det engelske ord *f-ami-ly*, som Cyf, og dermed læseren, bliver opmærksom på i første kapitel.

Venner optræder i alle afskygninger, som bøger, der kan være følgesvende på en rejse eller i et helt liv, skrevet af men-

Venner optræder i alle
afskygninger, som bøger,
der kan være følgesvende
på en rejse eller i et helt liv,
skrevet af mennesker, man
aldrig har kendt, og som
nu er døde

nesker, man aldrig har kendt, og som nu er døde, og som man kan opleve en større intimitet med end de levende mennesker omkring én. Hervé Guibert var blandt andet venner med Michel Foucault og Roland Barthes, han skrev om sine venner i bøgerne uden at spørge om lov. Han skrev om Foucaults aids sygdom, selv endte han også med at dø af sygdommen i 1991. Efter Foucaults død sagde Guibert til sin ven, Hans Georg: »Vi kommer alle sammen til at dø af den her sygdom, dig, mig, Jules, alle dem, vi elsker.«

Cyf skriver om aids under covid-19, han skriver om pest og kolera fra for længe siden, om hvordan aidsforskningen dannede grundlag for udviklingen af vaccinen mod covid-19, og om hvad aids har betydet og stadig betyder for homoseksuelle mænd. Cyf skriver til en ven, han aldrig har kendt, en kunstner, der strakte litteraturen og sine venskaber til det yderste, og om hvem Marguerite Duras har sagt: »Tal ikke til mig om Hervé Guibert, han har skrevet *Les Chiens*.«

Den perverse 'Hundene' er ikke oversat til dansk. Cyf skriver blandt andet om den, at den indeholder »to linjer, som er fuldkommen utilstedelige«. Det er den ambivalens i forhold til Hervé Guibert, der bidrager til, at bogen er så interessant, at den ikke er en hyldest eller et helteportræt.

Der er så mange steder, jeg har lyst til at citere, nu bliver det en drøm, som egentlig er lidt sjælden i bogen, men som viser, at den med sin fragmentariske og labyrintiske form kan rumme ALT. Drømmen handler om en ven, Cyf kendte særdeles godt, Pia Juul, der døde, mens han skrev på bogen her – og om spøgelser, familie og venskaber:

»I nat fandt jeg Pia. Og lige inden så jeg en lille rødgrå forpjusket ræv, som sprang forskrækket op på en forhøjning i græsset, da jeg havde klappet den. Vi havde gået i et stort, åbent svensk landskab, og pludselig var hun forsvundet. Jeg havde bange anelser, men turde ikke sige det højt. Hun var sikkert bare gået lidt i forvejen. Måske hun ville være lidt alene.

Der kom fremmede mennesker vandrende på tværs af stien, ingen af dem havde set hende. I huset, jeg gik ind i, lå min bror i en seng på første sal. Han troede, det var hans kæreste, der kom op af trappen, det var hende, han snakkede til. Jeg kunne bare se hans hår.

Min bror var naturligvis også *hendes* bror, min ven, forstod jeg, da jeg vågnede.

Jeg sagde, at det var mig, og at jeg ledte efter Pia. Så hørte jeg hendes stemme fra rummet ved siden af. Hun var lige vågnet, havde bare lagt sig et øjeblik med en børnebog på polsk med store blå tegninger. Hendes stemme var stadig lidt søvndrukken, også hun lå med ryggen til, halvt hen over bogen, og snakkede ubekymret.«

Det næste fragment lyder:

»Den første gang jeg boede alene i Fox, ringede hun for at sikre sig, at jeg vidste, at huset havde et spøgelse, som gik på trappen om natten.«

'Hun' er naturligvis Pia, det næste fragment er et citat af Gilles Barbedette:

»Man må leve med sine døde, lade dem få adgang til én, når de beder om at få adgang. Vi har pligt til at være gæstfrie over for dem.«

Sådan farer man vild og finder vej i Cyfs labyrint. Blandt andet sådan skriver han om venskabet som levemåde. Familien er ikke altid lykkelig, men det er en bog som Cyfs.